

Skötselplan för naturreservatet Draven i Gislaveds och Värnamo kommuner

Syfte med områdesskyddet

I reservatsbeslutet från 1993 anges följande ändamål för reservatet:

Ändamålet med reservatet skall vara att bevara den restaurerade sjön med ett rikt fågelliv, i första hand våtmarksarter och med betydande botaniska värden i ett gammalt kulturlandskap.

Ändamålet skall tryggas genom att:

- Sjön restaureras enligt en den 14 juni 1993 särskilt avkunnad vattendom
- Strandängar inom reservatet hävdas genom bete
- Friluftslivet styrs till fågeltorn, anlagda stigar och smärre anordningar

Beskrivning av området

Administrativa data

Objektnamn	Draven
Objektnummer	2002339
Skyddsform	naturreservat
Beslut om Natura 2000	området är med i Natura 2000 och har beteckningen SE0310016
Län	Jönköping
Kommun	Gislaved och Värnamo
Socken	Bredaryd, Reftele och Ås
Naturgeografisk region	Sydsvenska höglandets väst del (11)
Karta	fastighetskarta: 5D8d (5393), 5D8e (5394) terrängkarta: 5DNV
Lägesbeskrivning	Ca 2,5 mil väster om Värnamo
Fastigheter	enligt särskild förteckning, bilaga 1e
Markägarkategori	enskild, se särskild förteckning, bilaga 1e
Gräns	enligt länsstyrelsens beslut om bildande av naturreservatet Draven 1993-06-30
Förvaltare	Länsstyrelsen i Jönköpings län
Areal	440 ha

Markslag

Vatten - våtmark	294 ha
Jordbruksmark	140 ha
Skogsmark	6 ha

Naturtyper**Natura 2000-habitat**

Öppet vatten samt våta vass- och starrområden	294 ha	Naturligt eutrofa sjöar med nate- eller dybladsvegetation (3150)	294 ha varav 107 ha öppet vatten
Betade strandängar	100 ha	Fuktängar (6410)	135 ha
Ohävdade strandängar	35 ha		
Medelrikkärr	1 ha	Rikkärr (7230)	1 ha
Övrig mark (skog, åker mm)	10 ha		

Topografi, geologi och hydrologi m.m.

Draven är en grund slättmarkssjö i norra delen av Bolmenområdet. Sjön ligger ungefär en mil norr om Bolmen och ingår i Bolmens vattensystem. Den ligger i en flack dalgång och omges av jordbruksmark på alla sidor utom den nordvästra där sjön gränsar mot skogsmark. Terrängen kring sjön är svagt kuperad. De tydligast markerade höjdområdena nära sjön ligger vid Väcklinge och är på mellan 150-160 meter över havet medan själva sjön ligger på omkring 140 meter över havet.

Draven är en del av den gamla Fornbolmen och de lösa jordlagren i sjön är bildade på den gamla sjöbotten. Jordlagren består av sand och leravlagringar, som i norr och söder gränsar mot torvområden. Sjön består av öppna men grunda vattenytter omgivna av vidsträckta strandängar och vassbälten. Strandängarna på sjöns södra, västra och östra sidor betas, medan de nordliga strandängarna för närvarande saknar hävd. Sjön har varit föremål för flera sänkingsföretag, men restaurerades och fick åter höjt vattenstånd under början av 1990-talet. Det högre vattenståndet möjliggjordes av att sjön delvis vallades in så att omgivande marker inte skulle påverkas negativt av höjningen. Idag omges stora delar av vattenytan av strandvallar och sjöns vattennivåer regleras enligt en vattendom från 1993. Sjöns medelvattendjup är lågt och näringshalten i vattnet relativt hög. Detta leder till en rik förekomst av vass- och starrbälten och bidrar till det rika fågellivet.

Historik och markanvändning

Området kring Fornbolmen befolkades tidigt och på de lite högre markerna kring Draven finns gott om lämningar efter stenåldersboplatser och gravhögar. Boplatserna som ligger närmast sjön finns vid Kinnaberg i sydväst och vid Källstorp i norr. Kring Väcklinge, Hamra och Håkentorp finns ytterligare boplatslämningar. Det finns goda skäl att tro att området runt sjön varit kontinuerligt bebott sedan stenåldern. Miljön omkring sjön erbjöd goda möjligheter till jordbruk på lättare jordar, jakt och boskapsskötsel. Sjön kunde nyttjas för fiske, fågeljakt och fodertäkt. I närheten av de sentida bymiljöerna finns yngre forn lämningar i form av bland annat hällristningar, stensättningar och gravfält.

Huvuddelen av dagens bebyggelse runt sjön är präglad av 1800-talets skiftes-reformer, och många av husen är från 1800-talet. Strax norr om sjön ligger Baltekull, eller Balderskulle, Reftele sockens äldsta begravningsplats.

I samband med skiftesreformerna, och införandet av nya tekniker i jordbruket, genomfördes också den första sänkningen av sjön. Markerna runt sjön var intensivt utnyttjade och i takt med 1800-talets befolkningsökning ökade intresset för att hitta ny mark att lägga under plogen. Näringsrika slättmarks-sjöar erbjöd möjligheter att vinna både stora arealer och relativt bördiga jordar. Dravens första sänkning genomfördes 1847-53. Vid sänkningen grävdes bland annat kanaler för att skynda på flödet i Lillån som tidigare hade ett meandrande lopp genom sjön. Nästa sänkning genomfördes i början av 1900-talet och var klar 1934. Enligt Edward Wibeck var sjön i början av 1900-talet inte djupare än att man överallt kunde vada fram med vatten högst i brösthöjd.

Efter sänkningarna användes de nyvunna markerna för åkerbruk, slätter och bete. De ytor som odlades upp som åker inom det gamla sjöområdet blev dock små, däremot förbättrades intilliggande åkermarker. Sjöområdet utnyttjades istället främst för slätter och bete. De centrala delarna av sjön, som fortfarande hade öppet vatten efter den första sänkningen, nyttjades som fiskevatten. På 1910- och 20-talen fiskade man bland annat gädda, lake och mört med notfiske. Vid Fridsnäs användes leran från sjöbottnen till tegelframställning.

Även efter den andra sänkningen fanns det dock kvar områden i sjön som inte kunde utnyttjas som jordbruksmark. De hade ändå blivit så grunda att en snabb igenväxning av dem började. I takt med att sjöns sista återstående öppna vattenspeglar grodde igen med vassbälten och sly avtog sjöns betydelse som fågelsjö. Eftersom en del av de marker som man "vunnit" visade sig svårbrukade togs även delar av dem ur hävd och började växa igen. Igenväxningen och det försämrade fågellivet ledde till att en restaurering av sjön snart började diskuteras. Inte minst för att man var mån om den goda fågeljakten vid sjön. På 1950-talet presenterades några tidiga förslag, men det var först på 1970 och 80-talet som restaureringstankarna fick fart på allvar. Under 70-talet genomfördes flera noggranna analyser av hydrologi, vegetation etcetera vid sjön. Undersökningarna resulterade i en ny vattendom för sjön 1993. Vattendomen gav tillstånd till en höjning av vattenståndet i sjön, samt att sjön fick vallas in i samband med restaureringen. Bete återupptogs på stora delar av strandängarna, och vegetationen i sjön bearbetades maskinellt för att återskapa öppet vatten och hålla tillbaka vassbältena. Restaureringsarbetena resulterade snabbt i en mycket positiv utveckling av fågellivet, och sjön är idag länets kanske främsta fågelsjö. Den har också utvecklats till ett omtyckt utflyktsmål och lockar många turister. Betesmarkerna nyttjas för kött- och mjölkdjursproduktion och fågeljakten vid sjön är betydelsefull för många markägare.

Växt- och djurliv

Vegetationen kring sjön är varierad men domineras av starrvegetation som förekommer på de fuktiga maderna. I reservatets norra och nordvästra delar förekommer stora partier med i dagsläget ohävdade strandängar vilka är dominerade av högvuxna starrarter som vasstarr, flaskstarr och blåsstarr. Partier med kråklöver, topplösa, vattenklöver och sjöfräken förekommer också. Övergången mellan dessa starrängar och vegetationen i vass- och starrbältena

ute i sjöns grundare delar är diffus. De centrala sjöområdena präglas av stora områden av bladvass och sjösäv och i de södra delarna finns större öppna vattenytor. Delar av de vegetationstäckta partierna frästes bort när sjön restaurerades, men de mekaniskt bearbetade ytorna har en tendens att åter växa igen. Den rika förekomsten av gäss vid sjön bidrar dock till att hålla framför allt bladvassen tillbaka. Sjösäv, gäddnate, sjöranunkel, bläddror och näckrosor förekommer glest i de öppna vattnen.

De lite torrare delarna av sjöns stränder utnyttjas som betesmarker och är bevuxna med en lågvuxen strandängsflora dominerad av brunven och starrarter som stjärnstarr, hirsstarr och hundstarr. I betena förekommer också arter som ängsvädd, stagg, älgört, revsmörblomma, blodrot, rödven, krypvide och tuvåtäl. Till de mer sällsynta arterna hör granspira, en art som förhoppningsvis ska kunna öka sin utbredning. På några ställen kring sjön finns även små kärrpartier med medelrikkärrskaraktär, där arter som slätterblomma, tätört och ängsnycklar växer. Äldre noteringar finns om att även nordliga arter som dvärgbjörk och kung Karls spira förekommit på kanalbankar vid sjön.

Sjön är dock framförallt känd för sitt rika fågelliv. I början av 1900-talet hyste sjön stora mängder av vadare, änder, tranor och måsar. När sjön växte igen försvann några av de arter som förr varit vanligt förekommande, andra minskade kraftigt i antal. Flera av arterna återvände dock så snart restaureringen genomförts. Idag är skrattmåsar, tranor och en rad gås-, and- och vadararter åter vanliga. Vadararter som trivs framför allt på strandängarna och på grunda gytjestränder vid sjön är brushane, grönbena, storspov, rödbena, enkelbeckasin och tofsvipa. Även ängspiplärka och gulärta trivs på strandängarna. Ute på det öppna vattnet och på lågvuxna starrholmar förekommer skrattmåskolonier och arter som fisktärna och svarttärna. I de högvuxna vassområdena spelar rördrom, sävsångare och rörsångare flitigt om vårarna. Här häckar dessutom brun kärnhök, grågås, småfläckig sumphöna, trana, årtä och kricka. I mosaikmiljöerna mellan vassar och öppet vatten syns arter som sothöna, sångsvan, skedand, årtä, brunand, gräsand, kricka, bläsand och svarthalsad dopping. Blå och brun kärnhök liksom korp, fiskgjuse, häger och kungsörn utnyttjar sjön som jaktmarker. På sommaren flyger svalor och tornseglare över vattnet i jakt på insekter. Under vår och höststräcken kompletteras artlistan av en lång rad rastande arter som utnyttjar den rika födotillgången i sjöns grunda vatten och frörika starrbälten samt strandängar. Bläsgås, sädgås, brushane, sångsvan, ljungpipare, grå flugsnappare och en rad olika snäppor hör till de mer regelbundna gästerna.

Bland däggdjuren kan bland annat mink, räva, rådjur och älg nämnas. Fiskförekomsten i sjön är dåligt undersökt, men arterna gädda, mört och braxen förekommer i ganska stora bestånd. Insektsfaunan, liksom livet i vattenmiljöerna, är inte närmare inventerade.

Friluftsliv

Draven är en av länets mest välbesökta fågelsjöar. De flesta turisterna besöker sjön under vår- och höststräcken men även under sommar- och vintertid kommer många till sjön för att uppleva miljön och se ovanliga arter. Vid Kinnaberg i sydväst finns vindskydd och en rastplats med bänkar. Vid Hamra (utanför reservatet) ligger en intressant hembygdsgård. Vid Fridsnäs och vid

Väcklige finns fågeltorn och ett gömsle planeras vid sjökanten i höjd med Hamra. En raststuga, kallad Holgers stuga, finns vid Hamra. En vandringsled är iordningställd runt hela sjön. På sjöns östra sida bör leden längs vallarna inte användas under fåglarnas häckningsperiod 1/4-31/7 . Under denna period kan besökare hänvisas till en alternativ ledsträckning något längre från sjöstranden samt till iordningställda torn och utsiktplatser.

Dokumentation

Håkansson Helge, 1968, Artlista för Draven

Larsson Anders, 1977, Vegetation och vegetationsutveckling vid sjön Draven, Jönköpings län, Rapport, Lund

Länsstyrelsen i Jönköpings län, 2006, Draven – En fågelsjö i kulturbyggd Refteleboken 1976

Strömblad Willy, 1993, Inventering av Dravens fågelliv 1992

Wibeck Edward, 1953, Häckning av dvärgmåsar i västra Småland, Fauna och flora s. 140-146

Wibeck Edward, 1955, Draven och dess fågelliv. En föga känd, av torrläggning hotad fågelsjö. Sveriges naturs årsbok

Wibeck Edward, 1961. Sångsvanarna i Draven. Sveriges Naturs årsbok

Mål och föreskrifter för skötsel av reservatet

Skötselområden med bevarandemål och åtgärder

Reservatsområdet är indelat i nio skötselområden samt anordningar för friluftslivet och vattennivåreglering. Skötselområdena är markerade på bifogade kartor (bilaga 1a, 1b & 1c)

Skötselområde 1 – öppna vattenområden **162 ha**

Naturtyp: Öppet vatten samt sjövegetation 162 ha

Natura 2000-habitat: Naturligt eutrofa sjöar med nate- eller dybladsvegetation (3150) 162 ha

Skötselområde 1 utgörs av de öppna vattenområdena i sjön samt av de våta områden med vass och sjösäv som är påverkade av rotfiltsbearbetning. Området domineras av öppna vattenytor i söder och sydöst, medan de norra delarna är mer mosaikartade. Sjösäv, gäddnate, sjöranunkel, bläddror och näckrosor förekommer glest i de öppna vattnen. Bottnarna domineras av gyttja.

Skötselområde 1a utgörs av mestadels öppet vatten men med inslag av vegetationstäckta öar. Skötselområde 1b består av ett rotfiltsbearbetat blött vass-/sävområde som med fördel åter kan bearbetas för att skapa större, öppna vattenytor. Även skötselområde 1c är ett liknande rotfiltsbearbetat område, men med delvis tätare vegetation.

Bevarandemål¹

- Arealen öppet vatten ska vara minst 135 ha.
- Området ska vara fritt från igenväxning av träd och buskar.
- Området ska erbjuda gynnsamma förutsättningar för häckning av skrattmås, svarthalsad dopping och fisktärna. Skrattmås ska häcka med minst 750 par. Fisktärna ska häcka med minst 3 par.

Skötselåtgärder

- Mekanisk bearbetning av vegetationen vid behov, det vill säga om arealmålet för de öppna vattenytorna inte nås.
- Vattenståndet ska variera enligt den fastställda vattendomen.
- Rökning av vedartad vegetation vid behov.
- Behandling av rotfilten vid behov. Metod väljs utefter aktuell kunskap.

Skötselområde 2 – vass- och starrbälten **104 ha**

Naturtyp: Våtmarker 104 ha

Natura 2000-habitat: Naturligt eutrofa sjöar med nate- eller dybladsvegetation (3150) 104 ha

¹ Bevarandemål anges för att mäta och följa upp den biologiska kvaliteten. Ett problem är att det i många fall saknas bra kunskapsunderlag för vad som är god biologisk kvalitet. Ny kunskap kan medföra att de uppsatta målnivåerna ändras. Avvikelse från uppsatta bevarandemål behöver inte resultera i omedelbara skötselåtgärder.

Skötselområdet består av de ohävdade partierna med vass- och starrarter på fuktiga eller våta marker i sjön. Arter som dominerar är bladvass, sjösäv, älgört, topplösa, vassstarr, flaskstarr och vattenklöver. Delar av vegetationen växer ur en rotfilt direkt ovanpå det minerogena underlaget vid sjöstränderna, andra delar växer ovanpå gyttjeartade bottnar i sjön och har gungflykaraktär under stora delar av året.

Området har betydelse för fågellivet framför allt under vår och höststräcken. I vassområdena häckar dessutom arter som trana, rördrom, småfläckig sumphöna, rör- och sävsångare.

Bevarandemål

- Området ska vara fritt från vedartad igenväxningsvegetation utöver enstaka buskar eller buskgrupper av salixarter eller andra lägre buskar.
- Bladvass ska inte utgöra mer än 1/3 av ytan.
- Området ska erbjuda gynnsamma förutsättningar för häckning av trana (minst tio par), rördrom (minst två par) och småfläckig sumphöna (minst sex par).

Skötselåtgärder

- Rövning av vedartad igenväxningsvegetation vid behov.
- Behandling av rotfilten vid behov. Metod väljs utefter aktuell kunskap.

Skötselområde 3 – hävdade samt ohävdade strandängar 136 ha

Naturtyp:	Hävdade fuktängar	100 ha
	Ohävdade fuktängar	35 ha
	Medelrikkärr	1 ha
Natura 2000-habitat:	Fuktängar (6410)	135 ha
	Rikkärr (7230)	1 ha

Skötselområdet utgörs av fuktiga, tidvis översvämmade, betade eller ohävdade strandängar. De domineras av fuktängar på fasta bottnar, men även våtare partier ingår.

I vegetationen på de hävdade strandängarna (3a) märks arter som brunven, hirsstarr, hundstarr, ängsgröe, stjärnstarr, ängsvädd och vattenklöver. Där betesmarkerna går ut i våta partier bildas en blå bård, dvs en betad, blöt zon som producerar rikligt med insekter och smådjur och är en betydelsefull födosöksmiljö för många fågelarter. Området är beroende av ett tillräckligt högt betestryck för att inte successivt övergå till en mer högstarrdominerad fuktängstyp. Detta är särskilt tydligt i de fuktigare partierna. I de ohävdade partierna (delområde 3b) domineras vegetationen av mer högvuxna ört- och starrarter.

Delområde 3c utgörs av två mindre områden med rikkärskaraktär, lokaliserade i sjöns södra delar. Kärret söder om Håkentorp ligger kring ett källdrag i marken och har bland annat haft stora förekomster av tätört, tillsammans med stagg, kärrespira, tagelsäv och nålsäv. Kärret vid Kinnaberg är litet och har en mindre väldokumenterad flora.

Området är mycket betydelsefullt för sjöns fågelliv, dels för vadare under häckningsperioden, dels som rastlokal för en lång rad arter under vår- och höststräcken.

Bevarandemål

- Arealen välbetad fuktäng ska vara minst 125 ha. Målet uppnås genom att tidigare brukad mark återigen betas eller slås.
- Området ska erbjuda gynnsamma häckningsförhållanden för gulärta, tofsvipa och grönbena.
- Området ska vara fritt från vedartad igenväxningsvegetation. Enstaka förekomster av lägre buskar räknas inte som igenväxningsvegetation.
- Förekomsten av granspira vid Väcklinge ska vara stabil eller öka

Skötselåtgärder

- Årligt bete med tillräckligt betestryck. Område 3a och 3c ska bli väl avbetat eller slaget årligen. Minst 95 % av ytan inom delområdena ska vara fri från negativ förnaansamling mellan åren.
- Rövning av sly vid behov.
- Putsning av fuktängarna vid behov.
- Utökning av arealen betad fuktäng genom återupptagen hävd på nu ohävdade områden. Eventuellt kan dikning krävas för att dränera marken.

Skötselområde 4 – f.d. åkermark samt torpinägor 3 ha

Naturtyp: F.d. åker 3 ha

Skötselområdet utgörs av före detta åkermark och torpinägor vid Källstorp.

Bevarandemål

- Markerna ska hållas öppna och fria från vedartad igenväxningsvegetation.

Skötselåtgärder

- Hävd med bete eller slåtter.

Skötselområde 5 – åkermark 1 ha

Naturtyp: Åker 1 ha

Skötselområdet utgörs av åkermark vid Kinnaberg.

Bevarandemål

- Markerna ska hållas öppna och fria från vedartad igenväxningsvegetation.

Skötselåtgärder

- Hävd med bete, slåtter eller åkerbruk.

Skötselområde 6 – skogsparti vid Kinnaberg **2 ha**
Naturtyp: barr- och blandskog 2 ha

Området utgörs av ett mindre barrskogsparti vid Kinnaberg. Ett par stigar löper genom området. Den ena leder ut till en sittplats på höjden vid Kinnaberg, där det går att få en god överblick över sjön. Den andra leder till vindskydden (vindskydden förvaltas ej av Länsstyrelsen) strax utanför reservatet. Skogen i området består både av ett äldre bestånd med blandad barrskog, och av lite yngre gran- och albestånd. Några partier av skogen är rika på vindfällen. En stenåldersboplats har legat på höjden vid Kinnaberg, som tidigare varit en ö i Draven/Fornbolmen.

Bevarandemål

- Skogen ska efterhand få en naturskogsliknande karaktär, och ha en spontant utvecklade trädslagssammansättning
- Från sittplatsen på Kinnaberg ska man få en god utsikt över sjön i nord-syd- och östlig riktning.
- Skogen ska inte breda ut sig mot öppna betes- eller åkermarker.

Skötselåtgärder

- Underhåll av stigarna samt bortröjande av nedfallna träd vid behov.
- Avverkningar kan göras i anslutning till utsiktsplatsen om det behövs för att bevara utsikten.
- Røjning i skogskanterna vid behov.

Skötselområde 7 – Strandnära lövskog **4 ha**
Naturtyp: blandlövskog 4 ha

Området består av flera mindre skogspartier vid Fridsnäs. Skogen växer på delvis fuktig mark och domineras av björk och al.

Bevarandemål

- Skogen ska efterhand få en naturskogsliknande karaktär, och ha en spontant utvecklade trädslagssammansättning, bortsett från att barrträd inte ska få vandra in.
- Skogen ska inte breda ut sig mot öppna betes- eller åkermarker.

Skötselåtgärder

- Røjning i skogskanterna om skogspartierna börjar sprida sig ut i betesmarken.
- Røjning av ung gran vid behov.

Skötselområde 8 – Vassholmar **28 ha**

Området består av vegetationstäckta partier längs sjöns östra kant. Området kan i framtiden bli aktuellt för restaurering.

Bevarandemål

- Området ska vara fritt från igenväxning av träd och buskar.

Skötselåtgärder

- Röjning av vedartad vegetation vid behov.
- Behandling av rotfilten vid behov. Metod väljs utefter aktuell kunskap.

Skötselområde 9 – vallar, diken samt trummor/övergångar

Skötselområdet utgörs av de anlagda vallarna runt Draven, diken i anslutning till vallen, övriga diken inom reservatet samt de trummor/övergångar som anlades i samband med vallens anläggning och vilka har bytts ut under 2008. Vallarna ingår delvis i betesfällor, och där de korsas av stängsel finns grindar. Dessa stängsel, stängselgenomgångar och grindar räknas till skötselområdet.

Bevarandemål

- Vallarna hålls fria från vedartad- samt högre vegetation.
- Grindarna samt stängsel underhållas så att de fungerar väl både för besökande och för brukare av betesmarkerna.
- Diken rensas för att säkerställa ett högt betestryck.

Skötselåtgärder

- Diken får rensas enligt karta, bilaga 1b. Observera att för vissa diken krävs dispens från länsstyrelsen innan rensning får ske. Dispensen söks kostnadsfritt av markägaren.
- Diket utmed vallen på östra och södra sidan av sjön hålls fritt från vedartad vegetation och ett fritt vattenflöde upprätthålls av Dravens dikningsföretag genom rensning.
- Vallen slås årligen med betesputs där betesdjuren inte håller vallen fri från högre vegetation. Inga maskinella åtgärder får genomföras under perioden 15/3-15/8.

Anordningar för friluftslivet, gränser samt vattennivåreglering

Anläggningarna för friluftslivet består av vindskydd vid Kinnaberg, parkeringsplatser, toaletter vid Fridsnäs och Väcklinge, fågeltornen vid Fridsnäs och Väcklinge samt vandringsleder för friluftslivet. Dispens från reservatsföreskrifterna har medgivits för byggnation av ett gömsle vid Hamra (på plats 2009). Den mindre byggnad vid Hamra som kallas Holgers stuga, utsiktsplats/bänk vid Kinnaberg samt broar och dikesövergångar avsedda för gående räknas också till anläggningarna för friluftslivet, liksom gränsmarkeringarna för reservatet, informationsskyltar samt skyltning till reservat och fågeltorn. Vissa anordningar ligger utanför reservatsgränsen men sköts likväl av reservatsförvaltaren.

Utskov samt anläggningar för sjöns vattenståndsreglering ingår i skötselområdet. Utskovet består bland annat av överfallsdamm och peglar. Anordningar och anläggningars placering redovisas i bilaga 1c.

Bevarandemål

- Friluftslivet i området ska framför allt styras till de markerade lederna samt fågeltornen och gömslet. Ledens normalsträckning är 10,3 kilometer.
- Under häckningstid (1/4-31/7) ska besökare rekommenderas att använda den östligare leden på Hamra-sidan.
- Leder ska vara markerade enligt Naturvårdsverkets anvisningar.
- Fem stycken parkeringar ska finnas och vara väl underhållna.
- Stängselgenomgångar, gångbroar, spänger och leder ska vara väl underhållna.
- Bygga anläggningar som fågeltorn (Fridsnäs samt Väcklinge), gömsle och toaletter (Fridsnäs samt Väcklinge) ska vara väl underhållna och lätt tillgängliga.
- Skyltar, informationsskyltar och informationfolder ska underhållas och bytas ut så att de är aktuella och ger besökaren en god inblick i förhållandena vid sjön.
- Anläggningarna för vattenståndsregleringen ska skötas så att de fyller den funktion som är avsedd för dem och så att vattendomen från 1993 kan följas.
- Reservatets gränser ska vara väl markerade enligt Naturvårdsverkets anvisningar.

Skötselåtgärder

- Underhåll av ledmarkeringar, spänger, informationsskyltar, parkeringar, gränser och konstruktioner vid behov.
- Uppdatering och nytryckning av informationsfolder vid behov.
- Reparationer och underhåll av anläggningarna för vattennivåregleringen vid behov.
- Byggnation av gömsle vid Hamra.

Dokumentation och uppföljning

Alla skötselåtgärder som utförs inom reservatet ska dokumenteras, skriftligt och med foto. I dokumentationen ska framgå vilka åtgärder som genomförts och när de genomfördes, samt vem som utförde åtgärden.

En översiktlig kontroll av bevarandemålen ska ske i samband med den löpande tillsynen av reservatet.

Revidering av skötselplanen

Skötselplanen gäller tills vidare och revideras när tillsynen eller uppföljningen indikerar att behov finns.

Framtida behov

Naturreservatsbeslutet från 1993 bör i framtiden revideras med hänsyn till de förändringar som har skett i naturreseptatet efter anläggningen av vallar och regleringsystem. Beslutet från 1993 behandlar inte vissa problem med nuvarande skötselregim, till exempel rensning av diken för att säkerställa beteshävd.

Den gräns som är markerad i fält stämmer inte helt överens med den gräns vilken det beslutades om. För att reda ut frågetecken vid bland annat Fridsnäs och Källstorp ska ett nytt beslut även innehålla en av Lantmäteriet inmätt gräns.

Finansiering

Utmärkning av reservatet, underhåll av anläggningar, skötsel av parkeringar, informationstavlor och skötselåtgärder bekostas av reservatsförvaltningen vid Länsstyrelsen i Jönköpings län. Även underhåll av stängselgenomgångar avsedda för friluftslivet bekostas av länsstyrelsen. Underhåll av stängsel bekostas i övrigt av berörda djurhållare. Hävd av betes- och ängsmarker bekostas av den som åtagit sig skötseln för ett markavsnitt.

Bilagor

- 1a Karta skötselområde 1-8
- 1b Karta skötselområde 9
- 1c Karta anordningar för friluftslivet, gränser samt vattennivåreglering
- 1d Artlista
- 1e Markägar- och fastighetsförteckning